

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 37/00

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu 7. júna 2000 predbežne prerokoval podnet [REDACTED], bytom [REDACTED] zastúpenej komerčnou právničkou JUDr. Darinou Solárovou, Košice, Tyršovo nábrežie 1, vo veci porušovania jej základných práv podľa čl. 2, čl. 13 a čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatku k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Okresného súdu Košice I č. k. 16 C 553/94-71 o nariadení predbežného opatrenia a takto

r o z h o d o l :

Podnet [REDACTED] o d m i e t a z dôvodu svojej nepríslušnosti na prerokovanie veci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 28. marca 2000 doručené podanie [REDACTED], bytom [REDACTED] (ďalej len „navrhovateľka“), označené ako : „Podnet na začatie konania vo veci porušovania práv garantovaných čl. 2, 13 a 20 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatku k Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd“. Navrhovateľka vo svojom

podnete namietla porušenie označených základných práv a slobôd, ku ktorému malo dôjsť rozhodnutím Okresného súdu Košice I o nariadení predbežného opatrenia prijatého 4. mája 1999 č. k. 16 C 553/94-71.

K porušeniu uvedených práv došlo podľa navrhovateľky tak, že výrokom predbežného opatrenia bolo upravené užívanie domu patriaceho do podielového spoluvlastníctva navrhovateľky a tretej osoby (██████████). Takáto úprava užívania domu však podľa navrhovateľky nie je v súlade s právom, aj keď má trvať len do právoplatnosti konania o zrušenie a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, pretože uprednostňuje druhého podielového spoluvlastníka a umožňuje mu väčší rozsah užívania, než to zodpovedá jeho podielu (1/2). Súčasne uviedla, že podala proti spoluvlastníkovi žalobu o neplatnosť právneho úkonu, ktorým nadobudol podiel na spornej nehnuteľnosti, a o tejto žalobe ešte nebolo rozhodnuté, takže nie je zrejmé, či ██████████ je vôbec podielovým spoluvlastníkom.

Okresný súd nevenoval týmto skutkovým otázkam žiadnu pozornosť, rozhodol jednostranne len podľa návrhu ██████████, a preto svojím rozhodnutím vytvoril nepomer vlastníckych práv a povinností u účastníkov sporu.

Z uvedených dôvodov navrhovateľka požiadala, aby ústavný súd po preskúmaní jej podnetu vydal rozhodnutie o jeho prijatí a následne svojím nálezom vyslovil, že: „Základné práva navrhovateľky pani ██████████ zaručené Ústavou Slovenskej republiky čl. 2, 13 a jej vlastnícke práva a právo na ich ochranu podľa čl. 20, ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené boli“.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti je podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) oprávnený konať o podnetoch, ktorými fyzické alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich práv (tak ako sú

uvedené v druhej hlave ústavy), len pokiaľ im ochranu neposkytujú žiadne iné orgány Slovenskej republiky prostredníctvom účinného právneho prostriedku nápravy dostupného navrhovateľom. Uvedené sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na podnety, v ktorých sa namieta porušenie základných práv a slobôd postupom a rozhodnutiami všeobecných súdov vrátane ich rozhodnutí o predbežných opatreniach. Hoci rozhodnutím o uložení predbežného opatrenia vydaným v občianskoprávnom konaní môže súd porušiť základné právo alebo slobodu účastníka súdneho konania, takéto porušenie by sa mohlo stať predmetom konania o podnete podľa čl. 130 ods. 3 ústavy len vtedy, ak by mu nebolo možné poskytnúť ochranu prostredníctvom účinného právneho prostriedku nápravy dostupného účastníkovi konania pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní podnetu navrhovateľky zaoberal predovšetkým určením miesta a postavenia predbežného opatrenia (rozhodnutiami o uložení ktorého by mohlo dôjsť k porušeniu základných práv a slobôd účastníka súdneho konania), ako aj existenciou účinných právnych prostriedkov nápravy v prípade, ak sa ten, na koho sa takéto predbežné opatrenie vzťahuje, domnieva (tvrdí), že došlo k porušeniu niektorého z jeho základných práv alebo slobôd. Podľa právneho názoru ústavného súdu rozhodovanie a rozhodnutie o návrhu na predbežné opatrenie v súdnom konaní možno predovšetkým považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy. Predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd je však také ich porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľ'né v činnosti súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej (§ 74 a nasl., § 102 Občianskeho súdneho poriadku), resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku v spojitosti s predbežnými opatreniami. Samotná existencia predbežného opatrenia ako zabezpečovacieho prostriedku v civilnom procese však nemôže sama o sebe opodstatniť záver o porušení práva fyzickej osoby alebo právnickej osoby (čl. 130 ods. 3 ústavy).

Navrhovateľka (podobne ako hociktorý iný účastník občianskeho súdneho konania) musí byť pripravená na to, že pomery účastníkov konania sa môžu dočasne upraviť predbežným opatrením ako zabezpečovacím prostriedkom. Obsah tohto

predbežného opatrenia nemusí byť (ako to vyplýva z rozhodovacej praxe všeobecných, občianskoprávných súdov) v celom rozsahu adekvátny výsledku právoplatne skončeného konania ani presne vymedzeným podielom spoluvlastníkov na spoločnej veci. Predpokladá sa len to, že predbežné opatrenie vytvorí stav, počas ktorého sa môže právoplatne rozhodnúť spor o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti bez toho, aby niektorý zo spoluvlastníkov bol neprimerane zvýhodnený alebo znevýhodnený vo výkone svojich spoluvlastníckych práv a spoluvlastníckeho podielu (§ 137 Občianskeho zákonníka).

Tento účel sa dosahuje bez ujmy na práve na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú rozhodnutím súdu o veci samej (rozsudkom). Nariadenie predbežného opatrenia v žiadnom prípade podľa názoru ústavného súdu nevyklučuje, aby všeobecný súd poskytol v konečnom dôsledku ochranu – za splnenia zákonných predpokladov – aj právam, ktorých porušenie navrhovateľka namieta vo svojom podnete.

Navrhovateľka je rovnako oprávnená navrhnúť aj zrušenie predbežného opatrenia, ak podľa nej pominuli alebo vôbec neexistovali dôvody na nariadenie napadnutého uznesenia o predbežnom opatrení. Možnosť dosiahnuť zrušenie predbežného opatrenia plynie priamo zo zákona (§ 77 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Z uvedeného vyplýva, že Občiansky súdny poriadok poskytuje účastníkovi, voči ktorému smeruje výrok predbežného opatrenia, primeranú a efektívnu ochranu pred prípadným neopodstatneným a nezákonným obsahom predbežného opatrenia aj počas konania o veci samej, bez toho, aby sa oprávnenie navrhnúť zrušenie predbežného opatrenia obmedzovalo inými než zákonnými predpokladmi, t. j. že tu neboli alebo pominuli dôvody na jeho nariadenie. Nakoľko túto ochranu upravenú priamo Občianskym súdnym poriadkom považuje ústavný súd jednak za účinnú, jednak za dostupnú, účastník súdneho konania (navrhovateľ) sa jej preto súčasne nemôže dovolávať aj prostredníctvom podnetu pred ústavným súdom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o svojej právomoci v tejto veci rešpektoval doterajšiu konštantnú judikatúru (II. ÚS 122/95), v zmysle ktorej sa ochrana pred porušením práv fyzickej osoby a právnickej osoby poskytuje len vtedy, ak sa nedá dosiahnuť iným, zákonom upraveným spôsobom alebo pred iným štátnym orgánom (súdom). Navyše, ústavný súd vzal na zreteľ aj to, že obsah predbežného opatrenia nevyklučuje právo na meritórnú ochranu tých práv, ktorých porušenie sa namietlo v podnete, pretože predbežné opatrenie je len zabezpečovacím civilnoprocesným prostriedkom, ktorý nemôže byť prekážkou uplatnenia nároku na súdnu ochranu konečným rozhodnutím vo veci samej.

Keďže ústavný súd po predbežnom prerokovaní podnetu navrhovateľky dospel k záveru, že niet dôvodu začať konanie prijatím podnetu, neskúmal už ani to, či došlo alebo nedošlo k porušeniu čl. 1 Dodatočného protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, tak ako to tvrdí navrhovateľka, pretože takéto skúmanie by malo význam len vtedy, ak by sa podnet prijal na ďalšie konanie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov pri predbežnom prerokovaní podnetu skúma splnenie procesných podmienok, za splnenia ktorých môže podnet prijať na ďalšie konanie. Podnet neprijme aj vtedy, ak nie je daná jeho právomoc (príslušnosť). V danom prípade ústavný súd zistil, že nie je daná jeho príslušnosť na prerokovanie veci, pretože ochranu právam navrhovateľky poskytuje (alebo môže poskytnúť) Občiansky súdny poriadok a občianskoprávny (všeobecný) súd v sporovom konaní, ktorého je účastníčkou, prostredníctvom účinných a jej dostupných právnych prostriedkov nápravy. Preto bol jej podnet po predbežnom prerokovaní z tohoto dôvodu odmietnutý.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2000